

<https://doi.org/10.53656/his2024-2-3-tra>

*Civilization Boundaries
Цивилизационни граници*

РЕЙНЕКИЙ И НЕГОВАТА ИСТОРИЯ НА ДРЕВНА ТРАКИЯ ОТ 1595 ГОДИНА

Доц. д-р Георги Митрев,
д-р Йордан Илиев

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Abstract. This article discusses a study by the historian Reineccius (1541 – 1595) on aspects of the history of Ancient Thrace and the Thracians. Until now, this work – part of a comprehensive exploration entitled “Historia Ivlia, Siue Syntagma Heroicvm” – has remained unknown to modern researchers and they assumed, that scholarly interest in Thracian history emerged only in the first half of the 18th century. The article begins with brief notes on Reineccius’s biography and works, followed by an overview of the information about the Thracians in his book. It is noted that, in the section titled “Regnum Thracium” the author sequentially examines ancient evidence concerning the geographical scope of Thrace, the strongest Thracian tribes, the Thracians outside Thrace; afterwards he structures the available at his time information of ancient writers about Thracian kings, specifying their family relationships. Special attention is given to the Odryssian kings, constituting about a third of the content. Other kingdoms, which today are considered part of the Thracian ethno-cultural community, are examined in separate sections: Bosphorus, Paeonia and Pannonia, Getica, Dacia and Moesia. The text is complemented by stems indicating established connections between dynasties and kings. Reineccius’s work is remarkable for its rigorous research elements and strict adherence to ancient texts, correctly cited. Undoubtedly, due to these qualities, this study on Ancient Thrace has influenced research on the topic for the next two centuries. Based on the presented facts, it is concluded that Reineccius’s work can be considered the first attempt to systematize ancient information about Thrace and the Thracians.

Keywords: Ancient Thrace; History of research; Reineccius; 16th century

Въведение

Сред траколозите няма единно мнение кога точно възниква научноизследователският интерес към историята на Древна Тракия и траките. Първоначално за пръв изследовател е определян Вилхелм Томашек (1841 – 1901 г.), чиито проучвания върху етнографията на траките, проведени в края на XIX в., са събрани и издадени в самостоятелна книга след обосноваването на тракологията

като наука (Tomaschek 1980). С развитието на интереса към проблематиката се установяват и по-ранни автори. През последните години някои считат, че началото е било поставено от Зигеберт Хаверкамп (1684 – 1742 г.), който във втория том на своя тритомник „Обща история на делата в Азия, Африка и Европа ... от края на легендарната епоха до царуването на Карл Велики ... обогатена и изяснена с хиляди истории“ (1737 г.) посветил самостоятелен раздел на историята на тракийските царе (Haverkamp 1737, pp. 298 – 310. Вж. Fol 1990, p. 10; Lozanova-Stancheva 2013, pp. 106 – 110; Fol 2017, p. 51). Други посочват Феликс Кари (1699 – 1754 г.), който подготвил „История на царете на Тракия и на Кимерийския Босфор, изяснена чрез монетите“ (Cary 1752, pp. 1 – 80; Cary 1756, pp. 5 – 56. Вж. Danov 1968, pp. 14 – 15; Fol 1972, pp. 13 – 14; Danov 1976, p. 2; Jordanov et al. 1995, pp. 69 – 79; Peter 1997, p. 20; Jordanov & Porozhanov 1999, pp. 10 – 20; Porozhanov 1999, p. XXV; Boteva 2009, pp. 242 – 244; Theodossiev 2015, p. 5; Delev 2022, p. 83). Както Хаверкамп, така и Кари обаче се позовават на свои предшественици, сред които специално място заема немският учен Райнхард Рейнеке / Райнер Райнек (1541 – 1595 г.). Той е цитиран от двамата като Reineccius (Рейнекий), тъй като подписвал книгите си като Reinerus Reineccius Steinhemius¹ (Haverkamp 1737, p. 68; Cary 1752, p. 2; Cary 1756, p. 5). В действителност и преди, и след публикуването на неговия труд реални и персонажи от тракийската история се споменавали в множество издания по най-разнообразни теми (включително общи истории на света, хроники, космографии, итинерарии, лексикони, речници и др.), но към настоящия момент изглежда, че Рейнекий пръв им посветил самостоятелен текст в значителен обем и със сериозно застъпен изследователски елемент. Поради изброените обстоятелства в следващите редове е направен опит за кратко представяне на неговия принос.²

Рейнекий и неговият труд

Съвсем неоснователно Рейнекий е останал непознат за изследователите на Древна Тракия и траките, дори само като име. За настоящата работа по-съществено значение от неговата биография имат само някои факти (подбрани въз основа на Zimmermann 1889): той е бил професор по история в „Академия Юлия“ (Хелмщадския университет; съществувал от 1576 г. до 1810 г.), владее е в превъзходна степен класически езици и публикувал доста изследвания. Много добра подготовка имал и в методическо отношение, като дори написал и публикувал съчинение с практическа насоченост, в което обсъждал как следва да се пише история (Reineccius 1583).

Огромен обем от неговото творчество е посветен на уточняването на родословията на владетелите на античните монархии. С тази дейност се заема от 1568 г. Така се запознава и с някои факти от историята на траките. Последният от трудовете му, който всъщност обобщава и надгражда негови предишни изследвания, е озаглавен „*Historia Ivlia, Siue Syntagma Heroicum*“ (*Юлиева история или геро-*

ическо съчинение)“ (издаден в три части, 1594 – 1597 г.). Първият компонент на заглавието се обяснява с името на университета, в който авторът преподавал, докато вторият индикира същността на монографията, т.е. да уточни родословието на легендарни и исторически персонажи, известни от античната литература.

В структурно отношение Рейнекий планирал произведението да бъде организирано в четири части (Zimmermann 1889), които отбелязва в хронологичен план като „монархии“, каквато традиция се установява в генеалогииите от XVI в. От тях били публикувани три; третата постumno. Първата част („първата монархия“) започва с царете на халдейците и асирийците, преминава през египетските фараони и други монархически фамилии из Средиземноморието, за да завърши с царете на Рим и на тирените (Reineccius 1594). „Втората монархия“ разглежда царете на мидийците и персите, след тях на някои племена, включително тракийските, както и тираните на някои гръцки градове (Reineccius 1595). Третата част била завършена от сътрудник на Рейнекий. Започва с кратко животоописание на автора, след което са представени владетелите от „третата монархия“ – това са: македонските царе и владетелите на египетското царство на Птолемиите, сирийското царство на Селевкидите, Понтийското и други царства, преминавайки от Британските острови на запад, през някои племена в Африка, до тираните на някои гръцки градове, за да завърши с републиканското управление на Масилия (Reineccius 1597). Четвъртата част, за която са запазени само бележки, се предвиждало да разглежда „четвъртата монархия“, която се свързвала с римското световно господство и средновековните държави, възникнали след разпадането на Римската империя, но останала нереализирана (Zimmermann 1889).

Обр. 1. Титулната страница на изданието на Рейнекий и началото на раздела за Тракия

Fig. 1. The title page of Reineccius' book and the beginning of the section about Thrace

Във втората част, публикувана през 1595 г., имало отделен раздел, озаглавен *Regnum Thracium* („Царство Тракия“) (Reineccius 1595, pp. 105 – 136) (Обр. 1), който, при съвременното състояние на достъп до старопечатни книги, може да се определи като първото обобщаващо проучване върху историята на Древна Тракия и траките.

Regnum Thracium

Текстът за „Царство Тракия“ възлиза приблизително на 42 стандартни страници. Обемът е съпоставим с този на неговите следовници: доста по-малко написал Хаверкамп – ок. 26 стандартни страници; при Кари страниците са повече (ок. 62 стандартни страници), но към тракийските царе, разгледани от Рейнекий и Хаверкамп, Кари добавил данни за някои царе в Тракия, като Лизимах и Кавар.

Рейнекий започва раздела за тракийската история с географския обхват на Тракия, цитирайки антични автори, въз основа на които страната е определена като тройна: азиатска, африканска и европейска. Уточнява изрично, че неговият текст се занимава с европейска Тракия.

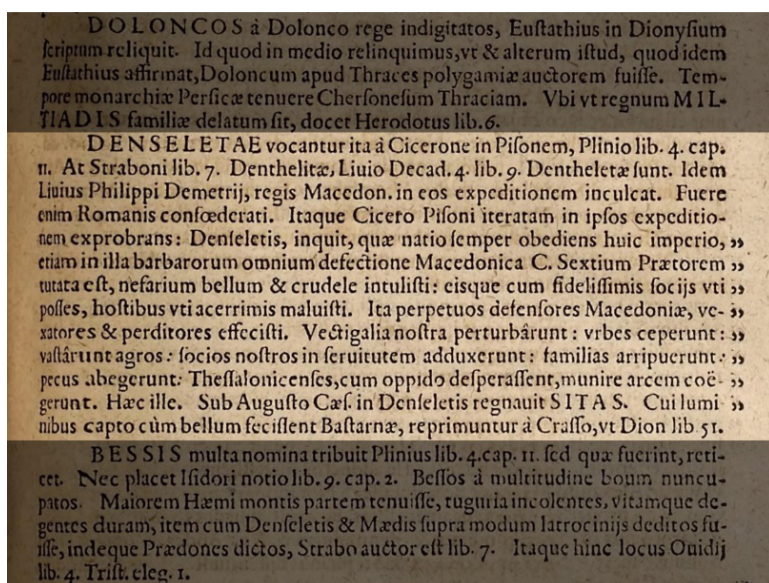
Следва представяне на най-силните според него тракийски племена: долонки, дентелети, беси, бистони, одоманти, кикони, едони, бриги, тини, пирери, одриси, автономни (траки), кробизи, меди, сапеи и др. За всяко от изброените племена са представени основни факти с точно позоваване на антични автори и техните произведения.

Посочено е твърдението на Йосиф Флавий, според когото траките произлизали от Тирас, сина на Яфет, както и че същото мнение споделяли Берос и Зонара, следвани от Исидор; разгледано е и сведение на Хиероним (Reineccius 1595, p. 106). Може да се изтъкне, че по въпроса за произхода на траките Кари цитирал от изброените само Йосиф Флавий (Cary 1752, p. 1; Cary 1756, p. 5).

Подчертано е присъствието на траки извън Тракия: в Гърция (Фокида и Беотия), както и на островите Евбея, Самотраки и Наксос, с позоваване на Диодор (5.11 и сл.) и Страбон (Strab. 11). Маркирано е също, че Филип V Македонски прехвърлил голям брой траки в Македония, с позоваване на Ливий (Reineccius 1595, p. 106).

За илюстрация на стила на автора и структурирането на съдържанието може да се цитира събраната информация за едно от тракийските племена (Обр. 2): „*ДЕНСЕЛЕТИТЕ* са наричани така от Цицерон в речта срещу Пизон и от Плиний, кн. 4, гл. 1. Но за Страбон (кн. 7) са *Dentheletae*, за Ливий (дек. 4, кн. 9) – *Dentheletae*. Също така Ливий включва експедицията на Филип, син на Деметрий, цар на Македония, срещу тях, защото били съюзници на римляните. Та Цицерон, упреквайки Пизон за повторната експедиция срещу тях, казва: „Срещу денселетите, народ, който винаги се е подчинявал на

тази власт и дори при онова (известно) македонско отцепване на всички варвари защити претора Гай Секстий³, ти започна престъпна и жестока война и макар че можеше да ги използваш като най-верни съюзници, ти предпочете да ги третираш като най-върли врагове. Така ти превърна постоянните защитници на Македония в опустошители и разорители. Те разстроиха събирането на данъците, превзеха градове, опустошиха поля, отведоха в робство наши съюзници, отвлякоха семейства, откараха добитък, принудиха жителите на Тесалонике, които се бяха отчаяли за града си, да подсилят крепостта“. Това казва той. При управлението на Август Цезар при денселетите е царувал СИТАС. След като срещу него, който бил лишен от зрение, бастарните повели война, те са отблъснати от Крас, както пише Дион, кн. 51“ (Reineccius 1595, p. 107).⁴

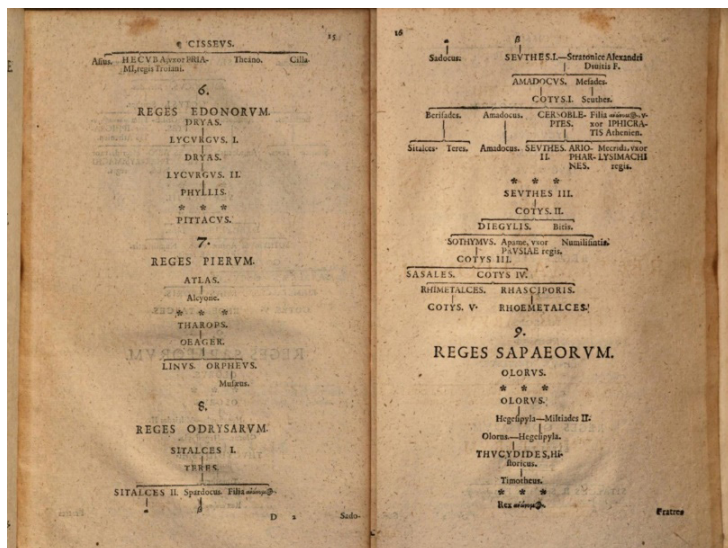
Обр. 2. Текстът на Рейнекий за дентелетите
Fig. 2. The text of Reineccius about the Denteletae

За някои тракийски племена събраната информация е по-кратка от цитираната, докато при други, особено при бесите, съдържа повече и по-разнообразни свидетелства. Стилът на представянето на информацията навсякъде е същият.

След като прави своеобразен преглед на тракийските племена, авторът пристъпва към разглеждането на известните тракийски царе по региони и племена, започвайки с Тракийския Херсонес (семействата на Полимнестор

и Акаманти), царете край Бизантион (Резос), царете на Давлида във Фокида (семействата на Астрей и Терей), царете на тините, едоните, пиерите, а специално място е отделено на Орфей.

Особено внимание са получили царете на одрисите; на тях е посветено 1/3 от цялото съдържание на раздела за Тракия. Интересно е да се отбележи, че за пръв цар на одрисите Рейнекий определя Ситалк I, който според него се споменава в трагедията „Перси“ на Есхил; той воювал заедно с Ксеркс срещу гърците. В повечето манускрипти на въпросната трагедия се споменава Σευάλκης ἄναξ (Aesch., Pers., 969), но без никакви други подробности. Документирани различията на името Севалк в манускриптната традиция са: Σευάλλης, Σεβάλλης, Σουφάλκης, Σεάγκης, Σεμάκτης, Σευάγκης (Dawe 1964, p. 340). Този персонаж не е коментиран от съвременните изследователи на траките; античният текст дори не е включен в специализираните издания с преводи, като отсъства и от тракийските езикови остатъци на Димитър Дечев (Detschew 1957). Обяснението на тази констатация несъмнено е в това, че споменаването на името в оригиналния текст е без асоциация с траките.

Обр. 3. Одриските царе според Рейнекий
Fig. 3. The Odrissian kings according to Reinneccius

След одрисите са разгледани царете на сапеите. Внимателно са анализирани античните свидетелства за връзката на историка Тукидид с Тракия. Завършено е с анекдота за Раскос и Раскупорис, който присъства във всяка съвременна христоматия (App., Bell. Civ., 4). Накрая са приложени стемни (обр. 3).

Други „тракийски“ царства

Доколкото може да се предположи, Рейнекий възприема като тракийски и представя в раздела *Regnum Thracium* (Царство Тракия) само онези племена, чиито земи били в обхвата на Тракийското царство и наследилата го римска провинция Тракия. Но той пише и за други царства, които съвременната тракология също свързва, сигурно или хипотетично, с древнотракийската народност. На тях немският учен посвещава отделни раздели във втората книга на „Юлиевата история“: V. *Regnum Bosporanum* (Reineccius 1595, pp. 85 – 90); X. *Regnum Paemonicum et Pannonicum* (pp. 141 – 147); XII. *Regnum Geticum* (pp. 169 – 183); XIII. *Regnum Dacicum* (pp. 184 – 193); XIV. *Regnum Mysium* (pp. 194 – 197). Общият обем на тези раздели възлиза на 42 страници (около 57 стандартни страници). Почти навсякъде се следва характерният стил на изследването. Тук може да се направят само някои кратки коментари за тези „царства“ или племенни състави относно видимо липсващата тракийска идея и представа за тях в изложението на Рейнекий, с малки изключения.

При царете на „Боспорското царство“ например не се коментира произходът на Спарток I и възможната връзка на Спартокидите с тракийската аристокрация, въпреки че на друго място се споменава анонимно съпругата на сапейския цар Котис, която била дъщеря на боспорския цар Полемон, т.е. Антония Трифейна (Reineccius 1595, p. 136). Същевременно в този раздел се открива една бележка за най-ранното население в земите на Боспорското царство – кимерите, уподобени с кимврите и определени като германска общност. Става ясно, че в някои от тези „царства“ във „Втората монархия“ Рейнекий търси и вижда германски анклавни.

Относно „Царството на пеоните и паноните“ се изтъква още в първите изречения, че се представят заедно, „не защото пеоните и паноните са притежавали едни и същи или съседни селища, а защото са произлезли от една и съща кръвна линия и произход“. Това смесване Рейнекий прави под влияние преди всичко на сведенията на Апиан, който приема Панон и Пайон за един и същ родоначалник на паноните и пайоните (пеоните) (Reineccius 1595, p. 141; App., III, 7). Сведението на Херодот за пеоните като колонисти от тевките не се възприема.

Относно гетите, Рейнекий ги определя като германска народност още в уводните думи (Reineccius 1595, p. 3) под влияние на уподобяването на гети и готи в късноантичната историография. Това се затвърждава в същинската част за „Царство Гетика“, която започва с думите „с тях се връщаме към германската древност“. По-нататък внимателно проследява известните сведения за гетите и определянето им от гръцките автори като траки, по думите на Страбон; подробно изброява и наличните римски и късноантични сведения за гетите и готите, но в крайна сметка, стига до мнението, че „гетите са същите като готите“ (Reineccius 1595, pp. 169 – 170).

Текстът за „Царство Дакия“ започва с акцент върху родството между даките и гетите, причисляването на даките към гетското царство и тясно свързаната им история. Обръща се внимание на едно сведение на Зонара, че първоначално областта им била наречена „Гетска провинция“, докато Клавдий Птолемей, Стефан Византийски и Йорданес я наричат Дакия (Reineccius 1595, p. 184). В този смисъл, в представите на Рейнекий даките също са част от германската древност. В няколко страници се проследяват изворите за тях, за вариантите на името им и за предводителите им, като се следва идеята за особена близост между даки и гети, но не се прави никаква връзка с траките. Дори и някои добре известни на автора дакийски царе като Олор и Котис не предизвикват коментар по отношение на тракийския произход на имената им (Reineccius 1595, p. 188).

Обособяването на раздел за „Царство Мизия“, изглежда, е направено единствено под влияние на едноименните римски провинции Горна и Долна Мизия. Съобразно обхвата им и с уговорката, че тук обитават различни раси, са коментирани сведения за малкото известни династии на трибалите и дарданите и разни други данни за европейските мизи. Трибалите се определят от немския автор без съмнение като колонисти от трерите, които, на свой ред, са част от „кимбрийската народност“. Така трибалите се причисляват към германските племена, въпреки че Рейнекий познава сведението на Страбон за „траките трибали“ (Reineccius 1595, pp. 194 – 195). Сведенията за дарданите по-скоро водят към троянското родословие и градът Дарданос в Азия, въпреки че и тук има известни алюзии за Данос, т.е. Дания и датчаните (Reineccius 1595, pp. 195 – 196). Склонен е да причисли и мизите към германските племена (Reineccius 1595, p. 197).

В края на книгата са приложени стемми на споменатите в текста легендарни и исторически владетели и на тези царства.

Въздействие и значение

Направеният кратък преглед на съдържанието на текста на Рейнекий от 1595 г., особено разделът за „Царство Тракия“, несъмнено показва, че има достатъчно основание трудът да се възприеме като първи опит за систематизиране на античната информация за Тракия и траките. Трябва все пак да се отбележи, че е много вероятно авторът да е публикувал същия или подобен текст в някаква форма и преди това. Тъй като творчеството му все още е в процес на дигитализиране, засега не може да се установи със сигурност дали представеният тук труд за Древна Тракия и траките е имал предходна версия. Във връзка с това трябва да се отбележи, че Рейнекий е автор и на още едно, по-ранно по време, подобно историческо съчинение, в което се изследват генеалогии на редица древни владетели. Това е четири томната поредица *Syntagma de familiis quae in monarchiis tribus prioribus rerum potitae sunt*

(„Съчинение за семействата, които са притежавали върховната власт в трите по-ранни монархии“) (Базел, 1574 – 1580). Между двете издания има ясно проследима връзка в структурата и съдържанието. По отношение на много от изследваните древни династии „*Syntagma de familiis ...*“ се явява по-ранна по време публикация. За тракийските племена и владетели обаче тук не се открива никаква информация. Последното подсказва, че е по-вероятно изследователският интерес на Рейнекий към траките да се свързва с годините след 1580 г. Известно потвърждение за това предположение се открива в достигнало до нас земеописание на Михаел Неандер, озаглавено „Кратко описание или просто изброяване на частите на земното кълбо...“, завършено през 1582 г. и издадено през 1583 г. (Neander 1583). Тук се помества прелюбопитна информация – съдържанието на мащабно изследване, по което работи към този момент Рейнекий в „Академия Франкофордиана“ (във Франкфурт на Одер) (Neander 1583, pp. 155 – 168). То било замислено със заглавието *Bibliotheca Historica Sive Syntagma Heroicum* („Историческа библиотека или героическо съчинение“) в четири тома. В трети том се предвиждал и текст за „Тракийското царство“. Неандер съобщава, че Рейнекий лично му изпратил плана на новата си работа, а той го публикувал с идеята да помогне за намирането на дарители за издаването. През март 1582 г. Рейнекий се мести в „Академия Юлия“ в Хелмщад, където в следващите години извършва своите издирвания с благоволенieto на херцог Юлиус от Брунсуик-Люнебург и в крайна сметка, отделните токове започват да излизат през 1594 г., но не под името „Историческа библиотека“, а като „Юлиева история“ („*Historia Ivlia, Siue Syntagma Heroicum*“). Доколкото се вижда, замисленият план е реализиран частично и с промени в заглавието, структурата и съдържанието.

Достъпните публикации на Рейнекий и конкретните текстове за траките свидетелстват за неговите сравнително безпристрастни изследователски търсения и стриктно придържане към античните текстове. Успоредно с това той разработил и следвал собствена методика за исторически проучвания, акцентираща върху установяването на родословията на античните монархии. Почти не датира управленията, за разлика от съвременни на него генеалози, които предлагат дори синхронни двойни и тройни датировки (Lycosthenes, Zwinger 1565; 1571; Henningses 1598), но анализира в по-голяма степен наличните исторически извори; особено относно тракийските племена, за които може да се каже, че реално въвежда в научно обращение. Това е важен принос, който не трябва да се пропуска, защото е особено значим за времето на автора и може да се счита за пръв опит за структуриране на знания за Тракия и траките.

Разбира се, в текста се откриват и някои твърдения, които днес изглеждат съмнителни и ненаучни. Например името на съвременния град Магдебург е свързано с медите и е обяснено с тяхно преселение, защото някога се произнасял *Mædeburgæ* (Reineccius 1595, p. 111), т.е. в смисъл „крепост на медите“.

Други твърдения са коригирани в по-късно време с развитието на специализираните проучвания. Сред тях е създаването на провинция Тракия, което според немския учен се случило по времето на император Веспасиан (Reinsecius 1595, p. 110). В съвременната историография събитието се отнася към управлението на император Клавдий; традиционно се датира към 45/46 г. (Tacheva 1997, p. 92; Lozanov 2015, p. 80), но напоследък е предложена и по-късна датировка, към 47 г. (Boteva 2022, pp. 41 – 48).

Особено дискуссионно е причисляването от Рейнекий на „царствата“ на гетите, даките, трибалите и други към „германската древност“, но дори и това не омаловажава цялостния му принос за едно първо задълбочено изследване на тракийската многоплеменна и многоименна общност, заедно с управляващите владетелски династии.

Рейнекий имал изключително голям авторитет сред съвременниците си. М. Неандер го нарича „nostre aetatis polyistor θαυμάσιος καὶ ἱστορικώτατος historicus“ (*удивителен, многознаещ учен на нашето съвремие и най-превзходен историк*) (Neander 1583, p. 155). Относно въздействието на труда му може да се посочи, че много автори следвали неговата идея за структуриране на съдържанието.

Хиероним Хенингс (неизв. – поч. 1597 г.), съвременник на Рейнекий, подготвил под формата на таблици един „Родословен театър, показващ всички семейства от всички времена: монарси, царе, маркизи, принцове, графове, известни герои и героини“ (общо 4 части в 5 тома). Произведението било публикувано след смъртта на автора, през 1598 г. Във втората част намерили място изложения, посветени на различни тракийски царе; отделно място било обособено за одриските и сапейските владетели (Henninges 1598, pp. 589, 1257 – 1260). Те почти напълно повтарят структурата на Рейнекий; в някои случаи представените управления са с по-малък обем, а в други – по-подробни и датирани. Забележителни обаче са някои повторения, например определянето на Ситалк I като пръв цар на одрисите, отбелязан от Хенингс и като Себалк, което е по-близо до първоизвора (Aesch., Per., 969).

Шотландският писател и министър Джеймс Андерсън (ок. 1690 – 1739 г.) публикувал през 1732 г. „Царски генеалогии, или генеалогични таблици на императори, царе и принцове от Адам до настоящото време“. В първата част, посветена на „хронологичната история на света от началото на времето до Християнската ера“, той систематизирал данни за родословието на „най-древните владетели на Азия, Европа, Африка и Америка“. Една от таблиците (№ XCI) била посветена на „царете на Кимерийския Босфор, Понт, Тракия, Армения и Кападокия след смъртта на Митридат Велики“ (Anderson 1732, p. 330). В нея авторът приложил отделни факти за някои владетели и схема с хронологично подредени тракийски царе от Терес до Раскупорис.

Вече беше споменато, че Зигеберт Хаверкамп познавал труда на Рейнекий и несъмнено ползвал систематизираната от него информация. Интересно е да се отбележи, че той знаел за посоченото по-горе сведение на Есхил, но го отнесъл към Терес, когото считал за пръв цар на одрисите (Haverkamp 1737, p. 298). Изложението на Хаверкамп било допълнено от монети на тракийски царе, нещо, което не се открива в разгледаните дотук автори.

Само една година след Хаверкамп, през 1738 г., колектив от автори издал в Лондон трети том на мащабен многотомен проект, озаглавен „Всеобща история: от най-ранните свидетелства до настоящето, съставена по оригиналните автори, илюстрирана с карти, изрезки, бележки, хронологични и други таблици“. В този том имало самостоятелна глава „Историята на Тракия“ (The History of Thrace) (Sale et al. 1738, pp. 786 – 795). Авторът или авторите не са известни (Beelen 2020, pp. 7 – 8). Текстът разглежда античните обяснения за наименованието на Тракия, териториален обхват, по-важни градове, планини и техните характеристики, почви, нрави и обичаи на траките. Следва обобщена информация за основните тракийски племена, като по-специално внимание е обърнато на одрисите и техните царе. При подготовката на текста несъмнено е ползван трудът на Рейнекий.

Феликс Кари, добре познат на съвременните траколози, също познавал текста на Рейнекий. Френският учен обаче внимателно преразгледал някои от античните източници, като добавил и монети. Важно е уточнението, че той не бил пръв изследовател на траките, както приемат някои учени, но до голяма степен ползвал вече систематизирана информация.

Заключение

Представеният кратък преглед несъмнено демонстрира, че началото на общаващите проучвания върху историята на Древна Тракия и траките следва да се датира с близо век и половина по-рано, отколкото се е считало до момента. Разгледаният труд на Рейнекий притежава сериозно застъпен изследователски елемент и има всички основания да се определи за пръв опит за систематизиране на тракийската история. Самият Рейнекий, наред с античните автори, цитирал и изследователи от епохата на Ренесанса, а това позволява да се мисли, че едно детайлно проучване на старопечатните издания несъмнено ще преоткрие забравени публикации и друга информация за историята на Древна Тракия и траките.

Благодарности

Авторите изказват благодарности на доц. д-р Станка Козарова – за превода и редакцията на латинските текстове, и на проф. д-р Иван Тодоров – за направените коментари и препоръки при подготвянето на публикацията.

БЕЛЕЖКИ

1. Вариациите в изписването на името са обобщени от Немската национална библиотека, виж <https://d-nb.info/gnd/119545950> [17 декември 2023 г.].
2. Статията има характер на предварително съобщение относно установения изследователски интерес на Рейнекий към Древна Тракия и траките от края на XVI в.
3. Рейнекий използвал друга традиция на Цицерон, различна от възприетата в съвременната историография. Поради това в неговия текст фигурира Гай Секстий, вместо Гай Сенций, който през 94 г. пр. Хр. бил претор в Рим, а през периода 93 – 87 г. пр. Хр. – претор проконсул на провинция Македония.
4. Преводът е направен от доц. д-р Станка Козарова (ПУ „Паисий Хилендарски“).

ЛИТЕРАТУРА

- БОТЕВА, Д. 2009. Дълг към един първопроходец. *Сборник в памет на професор Велizar Велков*, с. 242 – 244. София: НАИМ – БАН.
- ДАНОВ, Хр. 1968. *Древна Тракия: Изследвания върху историята на българските земи, Северна Добруджа, Източна и Егейска Тракия от края на IX до края на III в. пр. н. е.* София: Наука и изкуство.
- ЙОРДАНОВ, К. & ПОРОЖАНОВ, К., 1999. Траките и тракологията в контекста на индоевропеистиката. *Thracia Antiqua, 10: In memoriam Georgi Mihailov*. София: НБУ/БАН, 1999, с. 10 – 20. ISSN 0205-0234.
- ЛЮЗАНОВА-СТАНЧЕВА, В., 2013. 40 години от основаването на Института по тракология при БАН. *Балкани*, т. 2, № 2, с. 106 – 110. ISSN 1314-4103.
- ПОРОЖАНОВ, К., 2022. Институтът по тракология/Центърът по тракология „Проф. Александър Фол“ при Българската академия на науките (от създаването му през 1972 г. до днес). *Studia Thracica: подбрани статии по повод 50 години от създаването на Института по тракология*. София: БАН – ИБЦТ, с. XXV – XXXVII. ISBN 978-619-7179-27-9.
- ТАЧЕВА, М., 1997. *История на българските земи в древността през елинистическата и римската епоха*. София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски“. ISBN 954-07-1032-4.
- ФОЛ, Ал., 1972. *Политическа история на траките*. София: Наука и изкуство.
- ФОЛ, Ал., 1990. *Политика и култура в Древна Тракия*. София: Наука и изкуство.
- ФОЛ, В., 2017. 45 години от създаването на Института по тракология към Българската академия на науките. *Наука*, т. 27, №3, с. 51 – 57.
- ANDERSON, J., 1732. *Royal genealogies: or the genealogical tables of emperors, kings and princes from Adam to these times*. London: James Bettenham.
- BEELLEN, T., 2020. *The Case of the Missing Universal: The British Universal History (1736-1766) and the Evolution of Universal History*. Raleigh: North Carolina State University. Available from: <https://repository.lib.ncsu.edu/handle/1840.20/37517?show=full> [viewed 2023-12-17].

- BOTEVA, D., 2022. Thracia huc usque regnata in prouinciam redigitur. *Ancient Thrace: Myth and Reality. The Proceedings of the Thirteenth International Congress of Thracology, Volume 2*. Sofia: St. Kliment Ohridski University Press, pp. 41 – 48. ISBN 978-954-07-5622-6.
- CARY, F., 1752. *Histoire des rois de Thrace et de ceux du Bosphoro Cimmerien éclaircie par les medailles*. Paris: Desaint & Saillant.
- CARY, F., 1756. Geschichte der Könige von Thracien und vom cimmerischen Bosporo, erleutert aus der Münzen. Siegmund Jacob Baumgarten (Hrsgg.). *Sammlung von Erleuterungsschriften und Zusätzen zur Allgemeinen Welthistorie. Vierter Theil*. Halle: Gebauer, pp. 1 – 112.
- DANOV, Chr., 1976. *Altthrakien*. Berlin & New York: Walter de Gruyter.
- DAWE, R., 1964. *The Collation and Investigation of Manuscripts of Aeschylus*. Cambridge: University Press.
- DELEV, P., 2022. Between myth and reality: 45 years of Thracology in Bulgaria. *Ancient Thrace: Myth and Reality. The Proceedings of the Thirteenth International Congress of Thracology, Volume 2*. Sofia: St. Kliment Ohridski University Press, pp. 83 – 94. ISBN 978-954-07-5622-6.
- DETSCHER, D., 1957. *Die thrakischen Sprachreste*. Wien: Rudolf M. Rohrer.
- JORDANOV, K. et al., 1995. Thracology in Bulgaria between 1970 and 1995. *Orpheus: Journal of Indo-European and Thracian Studies*, no. 5, pp. 69 – 79. ISSN 0861-9387.
- HAVERKAMP, S., 1737. *Algemeene Histori der Zaaken in Asie, Afrika, en Europe ... zederd het ophouden der Fabel-Eeuwe tot op de Heerschappy van Karel den Grooten voorgevallen ... met duizenden historipenningen verrykt en opgehelderd*. Tweede Deel. Gravenhaage: P. de Hondt.
- HENNINGES, H., 1598. *Theatrum genealogicum ostentans omnes omnium aetatum familias*, vol. 2. Magdeburgi: Kirchner.
- LOZANOV, I., 2015. Roman Thrace. *A Companion to Ancient Thrace*. John Wiley & Sons Inc., pp. 75-90.
- LYCOSTHENES, C., ZWINGER, T., 1565. *Theatrum vitae humanae, omnium ferè eorum, quae in hominem cadere possunt, bonorum atque, malorum exempla historica, ethicae philosophiae praeceptis accommodata, & in XIX libros digesta, comprehendens: ut non immerito historiae promptuarium, vitaeque humanae speculum nuncupari possit*. Basileae: Oporinus.
- LYCOSTHENES, C., ZWINGER, T., 1571. *Theatrum vitae humanae, hoc est, eorum omnium ferè quae in hominem cadere possunt bonorum atque malorum exempla historica*. Parisiis: apud Michaëlem Sonnum.
- NEANDER, M., 1583. *Orbis Terrae Partium succincta explicatio, seu simplex enumeratio, distributa in singularum partium regiones, etc*. N.p.: n.p.
- PETER, U., 1997. *Die Münzen der thrakischen Dynasten (5. – 3. Jahrhundert v. Chr.)*. Berlin: Akademie Verlag. ISBN 3-05-003132-8.

- REINECCIUS, R., 1574 – 1580. *Syntagma de familiis quae in monarchiis tribus prioribus rerum potitae sunt*. Basileae: ex officina Hericpetrina.
- REINECCIUS, R., 1583. *Methodus legendi cognoscendique historiam sacram et profanam*. Helmaestadii: Transylvanus.
- REINECCIUS, R., 1594. *Historia Ivlia, Siue Syntagma Heroicvm. Pars Prima*. Helmaestadii: Kirchnerus.
- REINECCIUS, R., 1595. *Historia Ivlia, Siue Syntagmatis Heroici, Pars Secunda*. Helmaestadii: Kirchnerus.
- REINECCIUS, R., 1597. *Historia Ivlia, Siue Syntagmatis Heroici, Pars Tertia*. Helmaestadii: Kirchnerus.
- SALE, G. et al., 1738. *A universal history, from the earliest account of time to the present: compiled from original authors; and illustrated with maps, cuts, notes, chronological and other tables. Vol. 3*. London: printed for E. Symon; T. Osborne; J. Wood; and J. Crockatt, pp. 786 – 795.
- THEODOSSIEV, N. 2015. An Introduction to Studying Ancient Thrace. *A Companion to Ancient Thrace*. John Wiley & Sons Inc., pp. 3 – 11.
- TOMASCHEK, W., 1980. *Die alten Thraker: eine ethnologische Untersuchung*. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.
- ZIMMERMANN, P., 1889. Reineccius, Reiner. *Allgemeine Deutsche Biographie*, Band 28. Leipzig: Verlag von Duncker & Humblot, pp. 17 – 19.

REFERENCES

- ANDERSON, J., 1732. *Royal genealogies: or the genealogical tables of emperors, kings and princes from Adam to these times*. London: James Bettenham.
- BEELEN, T., 2020. *The Case of the Missing Universal: The British Universal History (1736 – 1766) and the Evolution of Universal History*. Raleigh: North Carolina State University. Available from: <https://repository.lib.ncsu.edu/handle/1840.20/37517?show=full> [viewed 2023-12-17].
- BOTEVA, D., 2009. Dalg kam edin parvoprohodets. *Sbornik v pamet na profesor Velizar Velkov*, pp. 242 – 244. Sofia: NAIM-BAN. (In Bulgarian).
- BOTEVA, D., 2022. Thracia huc usque regnata in prouinciam redigitur. *Ancient Thrace: Myth and Reality. The Proceedings of the Thirteenth International Congress of Thracology*, vol. 2, pp. 41 – 48. Sofia: St. Kliment Ohridski University Press. ISBN 978-954-07-5622-6.
- CARY, F., 1752. *Histoire des rois de Thrace et de ceux du Bosphoro Cimmerien eclaircie par les medailles*. Paris: Desaint & Saillant.
- CARY, F., 1756. Geschichte der Könige von Thracien und vom cimmerischen Bosporo, erleutert aus der Münzen. Siegmund Jacob Baumgarten (Hrsgg.). *Sammlung von Erleuterungsschriften und Zusätzen zur Allgemeinen Welthistorie. Vierter Theil*, pp. 1 – 112. Halle: Gebauer.

- DANOV, C., 1968. *Drevna Trakia : Izsledvania varhu istoriyata na balgarskite zemi, Severna Dobrudzha, Iztochna i Egeyska Trakia ot kraya na IX do kraya na III v. pr. n. e.* Sofia: Nauka i izkustvo. (In Bulgarian).
- DANOV, C., 1976. *Altthrakien*. Berlin & New York: Walter de Gruyter.
- DAWE, R., 1964. *The Collation and Investigation of Manuscripts of Aeschylus*. Cambridge: University Press.
- DELEV, P., 2022. Between myth and reality: 45 years of Thracology in Bulgaria. *Ancient Thrace: Myth and Reality. The Proceedings of the Thirteenth International Congress of Thracology, Volume 2*. Sofia: St. Kliment Ohridski University Press, pp. 83 – 94. ISBN 978-954-07-5622-6.
- DETSCHER, D., 1957. *Die thrakischen Sprachreste*. Wien: Rudolf M. Rohrer.
- FOL, A., 1972. *Politicheska istoriya na trakite*. Sofia: Nauka i izkustvo. (In Bulgarian).
- FOL, A., 1990. *Politika i kultura v Drevna Trakia*. Sofia: Nauka i izkustvo. (In Bulgarian).
- FOL, V., 2017. 45 godini ot sazdavaneto na Instituta po trakologia kam Balgarskata akademiya na naukite. *Nauka*, vol. 27, no., pp. 51 – 57. (In Bulgarian).
- JORDANOV, K. et al., 1995. Thracology in Bulgaria between 1970 and 1995. *Orpheus: Journal of Indo-European and Thracian Studies*, no. 5, pp. 69 – 79. ISSN 0861-9387.
- JORDANOV, K. & POROZHANOV, K., 1999. Trakite i trakologiyata v konteksta na indoevropeistikata. *Thracia Antiqua, 10: In memoriam Georgi Mihailov*, pp. 10 – 20. Sofia: NBU/BAN. ISSN 0205-0234.
- LOZANOV, I., 2015. Roman Thrace. *A Companion to Ancient Thrace*, pp. 75 – 90. John Wiley & Sons Inc.
- LOZANOVA-STANCHEVA, V., 2013. 40 godini ot osnovavaneto na Instituta po trakologia pri BAN. *Balkani*, vol. 2, no. 2, pp. 106 – 110. ISSN 1314-4103. (In Bulgarian).
- HAVERKAMP, S., 1737. *Algemeene Histori der Zaaken in Asie, Afrika, en Europe ... zederd het ophouden der Fabel-Eeuwe tot op de Heerschappy van Karel den Grootten voorgevallen ... met duizenden historipenningen verrikt en opgehelderd*. Tweede Deel. Gravenhaage: P. de Hondt.
- HENNINGES, H., 1598. *Theatrum genealogicum ostentans omnes omnium aetatum familias*, vol. 2. Magdeburgi: Kirchner.
- LYCOSTHENES, C.; ZWINGER, T., 1565. *Theatrum vitae humanae, omnium ferè eorum, quae in hominem cadere possunt, bonorum atque, malorum exempla historica, ethicae philosophiae praeceptis accommodata, & in XLX libros digesta, comprehendens: ut non immerito historiae promptuarium, vitaeque humanae speculum nuncupari possit*. Basileae: Oporinus.
- LYCOSTHENES, C.; ZWINGER, T., 1571. *Theatrum vitae humanae, hoc est, eorum omnium ferè quae in hominem cadere possunt bonorum atque malorum exempla historica*. Parisiis: apud Michaëlem Sonnum.

- NEANDER, M., 1583. *Orbis Terrae Partium succincta explicatio, seu simplex enumeratio, distributa in singularum partium regiones, etc.* N.p.: n.p.
- PETER, U., 1997. *Die Münzen der thrakischen Dynasten (5.–3. Jahrhundert v. Chr.)*. Berlin: Akademie Verlag, ISBN 3-05-003132-8.
- POROZHANOV, K., 2022. Institutat po trakologia/Tsentarat po trakologia „Prof. Aleksandar Fol“ pri Balgarska akademia na naukite (ot sazdavaneto mu prez 1972 g. do dnes). *Studia Thracica: podbrani statii po povod 50 godini ot sazdavaneto na Instituta po trakologia*. Sofia: BAN – IBCT, pp. XXV – XXXVII. ISBN 978-619-7179-27-9.
- REINECCIUS, R., 1574 – 1580. *Syntagma de familiis quae in monarchiis tribus prioribus rerum potitae sunt*. Basileae: ex officina Hericpetrina.
- REINECCIUS, R., 1583. *Methodus legendi cognoscendique historiam sacram et profanam*. Helmaestadii: Transylvanus.
- REINECCIUS, R., 1594. *Historia Ivlia, Siue Syntagma Heroicvm. Pars Prima*. Helmaestadii: Kirchnerus.
- REINECCIUS, R., 1595. *Historia Ivlia, Siue Syntagmatis Heroici, Pars Secunda*. Helmaestadii: Kirchnerus.
- REINECCIUS, R., 1597. *Historia Ivlia, Siue Syntagmatis Heroici, Pars Tertia*. Helmaestadii: Kirchnerus.
- SALE, G. et al., 1738. *A universal history, from the earliest account of time to the present: compiled from original authors; and illustrated with maps, cuts, notes, chronological and other tables*. Vol. 3. London: printed for E. Symon; T. Osborne; J. Wood; and J. Crockatt, pp. 786 – 795.
- TACHEVA, M., 1997. *Istoria na balgarskite zemi v drevnostta prez elinisticheskata i rimskata epoha*. Sofia: Sv. Kliment Ohridski. ISBN 954-07-1032-4.
- THEODOSSIEV, N. 2015. An Introduction to Studying Ancient Thrace. A Companion to Ancient Thrace, pp. 3 – 11. John Wiley & Sons Inc.
- TOMASCHEK, W., 1980. *Die alten Thraker: eine ethnologische Untersuchung*. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften.
- ZIMMERMANN, P., 1889. Reineccius, Reiner. *Allgemeine Deutsche Biographie*, Band 28, pp. 17 – 19. Leipzig: Verlag von Duncker & Humblot.

REINECCIUS AND HIS HISTORY OF ANCIENT THRACE FROM 1595

✉ **Dr. Georgi Mitrev, Assoc. Prof.**

ORCID iD: 0000-0001-9189-3550

Paisii Hilendarski University of Plovdiv

Department of History and Archaeology

24, Tsar Asen St.

4000 Plovdiv, Bulgaria

E-mail: gmmitrev@uni-plovdiv.bg

✉ **Dr. Jordan Iliev**

ORCID iD: 0000-0002-0218-8540

Research Centre for History and Archaeology of War

E-mail: j.iliev@uni-plovdiv.bg